

Bréf og skýrslur varðandi brunatjón 1876-1906

Aðfnr. 1506, örk 7

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

www.borgarskjalasafn.is

Heimilt er að vitna í skjölin og skal þá geta uppruna þeirra.

Ljósmyndun þessara skjala var styrkt af Þjóðskjalasafni Íslands.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Utskrift
úr lögreglugöngu- og lögregluþingabók Reykjavíkurkaupstaðar

Ár 1905, þ. 13. nóvember var lögregluþingið
Reykjavíkur settur á bojarþingstofunni og haldinn
af Halldóri Danielssyni bojarfógeta með vottum
þ. Þjórnssyni og Páli Arnassyni, þá var tekið fyrir.

Ad halda rannsókn úr af bruna
Fjelagsbakaríisins við Austmannastíg
í fyrri nótt.

Þess er fyrirfram getið að öll hús nefndi Bakaríis
á lóð þess við Austmannastíg, bókuarhús, íveru-
hús og geymsluhús brunnu niður til granna
í fyrri nótt, en þess það hefur verið að bjarga
neinu þeirra, og að eldurinn kom upp í bókuar-
húsinu og ferdist þaðan í hin húsir.

Þrjú minni meðli eftir munulegu fyrirkalli
sem vitni Frants Adolph Hákaussen Bakaravinnu
25 ára og var áminntur um sannsögli. Hann
skilur ekki íslensku og var yfirheyrður á dönskum.
Viðnet afgjafir fölgjende Forklaring: I Frelags
Aftes henved kl. 10 3/4 sad Viðnet inde paa
sit Sovværelse i Bageribygningsen og lode
Aviser. Bestyrerens husholderke Sigrídur
Halldórsdóttir var ogsaa inde i Værelset, som
ligger i Bygningens Nordgavl, der vender mod
Vaaningahusek. Sigrídur talte om at hun mødte

Røj eller Lugt af brændt Træ, og Viduet
mørkede det ogsaa, men gav ikke videre
Agt derpaa, da det ikke sjelden havde mørket
saadan Lugt om Aftenen efter at der var
kommet Brødestykker i Bagerovnene. Sigríður
gik kl. 11, og Viduet gik i Seng og slukkede Lyset,
men da Viduet havde ligget 5-10 minutter
blev Lugten stærkere og Værelset fyldtes med
Røj, saa at Viduet saa, at der maatte være
noget galt paaforde. Viduet stod da op i
Glas og da det ikke havde nogen Fødsstikker,
ikede ovenpaa, hvor Mestersvenden Hausen
havde sit Soveværelse; han var gaaet i Seng,
men stod stadig op, og da han ikke havde
Fødsstikker gik de ind i Værelset ved Siden
af Bagerdrengene, Ole Amundssonar og Kristjans
Halls Sovekammer, hvor der brændte Lys,
da Ole var ude, men Kristian var gaaet i
Seng og falden i Sovn. Viduet vækkede ham,
og gik derefter ned med Lampen tilligeme
Hausen. Da de kom ned i Bageriet, saa de
straks at der lysnede af Guld bagved Bager-
ovnen, og da de kom derhen, saa de at
Gulden havde faaet i noget Træværk i Højde
med den øverste Kant af ovnen og slog
allerede ud i Lue, Paa Bagsiden af Ovnen
udmundede der flere Kanaler, der var luk-
kede med Jerudøre, og Viduet antog at Gulden

maa vore kommet fra en af disse Kanaler,
der sad øverst paa Ovnen. Viduet lagde
dog ikke storke til, at nogen af de smaa
Jerndøre, der lukkes for Kanalerne stod
aaben. Viduet saa at Elden havde allerede
taget saa kraftigt fat, at de to Hansen og
Viduet ikke kunde slukke den, hvorfor
Viduet strax løb over paa Kontoret i Forbyggs-
ingen, Vaaningsthus til Bestyreren Frederiksen,
som Viduet traf der, og som øjeblikkelig gik
med Viduet over i Bageriet, og han paalagde
der Viduet og Hansen, at skynde sig at faa
fat i noget Vand og prøve paa at slukke, men
selv gik han ud for at hente Hjælp. Hansen
gik da i Gang med at faa noget Vand ud af
Puffen i Bageriet, men Viduet gik over i
Forhuset for at kalde paa Folkene i Forhuset.
Da Viduet kom tilbage over i Bageriet sagde
Hansen, at det kunde ikke nytte noget at
de prøvede paa at slukke, men at de maatte
hellere gaa og redde deres Føj. Viduet fik
redde sit nødvendige Føj, men ikke alb.
Derimod fik Hansen slet ikke redde noget
af sine Ejendele, thi der brødte allerede
i hans Værelse da han kom op og Røgen var
saa stor at han kunde ikke komme ind.
Viduet bemærker at Hansens Værelse var
lige over Bagerovnen paa 2^{det} Loft, men

paa l. Lofh lige under var der et Skur
eller Aflukke, lige over Ovnen den brugtes
til at tørre Skourøgger og andet haardt
Bræd, og fra dette Skur laa der en Trokkanal
op i Hausens Kørelse for at lede Varme
derhen. Vidneet tror at Gleden har for-
slættet sig gjennem det Rør op i Hausens
Kørelse. Opf. vedtoget, med den Bemærkning
at Hausens Kørelse var lige over Vidneets
men ikke over Bagerovnen, og at den for om-
talte Kanal var ledet paa Straa fra Tørre-
rummet op til Kørelset. - Aftraadte.

Fremstod i Retten Bagermester Carl Theodor
Frederiksen, Bestyrer af, 'Løllubageriet' 48 Aar
gammel og blev formanet til Sandheds Følge.
Han afgiver følgende Forklaring: I Fredags Aften
kl. henved 11 sad Comparsenten paa sit Kontor
i Torbygningen, da Bagersvendel Hakonson
kom ilende der over og sagde at der var Gled
i Bagerbygningen. Compars. fulgte ham
øjeblikkelig der over og saa at der var Gled
i Tørroret, bagved Bagerovnen i Gløjle
med Ovnen^s øverste Rand og at den var
allerede staaet Ud i Luer. Længs med Bagsiden
af Ovnen gik der en Mur i 6-8 Tommers
Afstand, og paa Muren var der en Dobbelt der^s
hvori gjennem maad kunde komme til de
smaa Jernløve, der lukkede for Kanalerne

i Ovnen. Denne Dør var Jernbeslaet
indvendig men iøvrigt af Træ og sluttede
sig til en Gestander af Jern i midten.
Compar. troe at denne Dør var lukket, eller
dog sluttet saa tæt til, at han ikke kunde
se indenfors, men Compar. lagde ellers ikke
videre Mærke til det, da han strax gik for at
heute Hjælp, efter at have paalagt Hakansen
og Hansens at skaffe noget Vand og prøve paa
at slukke. Compar. løb saa ud paa Gaden traf
en ham ubekjendt Mand i Bankarstræti og
vartte Bagerne om at der var ild i Bageriet.
Saa vendte Compar. tilbage og fik fat i Snekker
Sigurdus Halldorsson, som boer i nærmeste
Hus ved Bageriet, og de gik sammen derhen.
Da var ilden taget til i den Grad, at det var
umuligt, at komme ind i Bageribygningen,
og Hammerne slog ud af de øverste Gavlvinduer
fra Bageriet forplantede ilden sig til Naaniarps
huset, (Forbygningen), saa at det ogsaa brændte
fuldstændig ned til Grunden. Ligeledes brændte
Udhus tilhørende Bageriet paa den modsatte
Side (Sydsiden) af dette, hvori der var Hestestald
og Korum. Compar. troe at ilden er opstaaet
derved, at der har samlet sig Sod i en eller
flere af de smaa-Kanaler, at der er gaaet ild
i Sadel fordi Ovnen var meget varm, og en
eller flere af Jerndørene for disse Kanaler

er faldet fra saa, at det brændende Sæd
paa Grund af Trækken er fløjet ud af Kanalen
og har sendt Trøverkøl. Disse Kanaler, siger
Compar., var blevene rensed 2-3 Dage: Forvejen.
Compar. forklarer at hele Etablissementet var
assureret for 52-53 Tusinde Kroner. Derunder
var dog ikke indbefattet den nye Bagerovn,
som blev opført sidste Foraar ved siden af
den anden, heller ikke det fornyede Udhus,
de vare altsaa ikke forsikrede. Compar.
antager at den nye Ovn staar Bageriet - ombrent
9000 Kr. og Udhuset: Ombrent 1000 Kroner.
Varesager og Inventar var forsikret for 8000 Kr.
men Compar. antager, at begge Dele har været
af en Værdi af mindst 12-13 Tusinde Kroner.
Compar. tilføjer endvidere at der ifjor paa Øst-
siden af Bageribygningens er blevet opført en
Sidebygning, som heller ikke er bleven forsikret,
samt at der paa selve Bageribygningens
er gjort forskellige Forbedringer, efter at den
blev assureret, og tror han at disse tillige
med Sidebygningen har kostet i alt henved
6000 Kroner. Opf. vedtaget. Aftraadte.

Fraustad: Retten som Vidne efter mundtlig
Tilsigelse Bagersvend Hans Jakob Hansens,
forhenværende Mestersvend: Tøllerbageriet
30 Aar gammel og blev formand til Landhebers
Følge. Vidnet forklarer at det var gaaet i

Seug og faldet: Løven: Fredags Aften, da
Håkansen kom op til ham paa hans Vorelse
og pohbede ham og sagde at der var en
farlig Røj med i Bageriet, og han maatte
skynde sig ned; Viduet tog noget Søj paa
og ilede ned, og da var Bestyreren kommen
tilstede med Håkansen. Viduet saa strax
at der lyste af Gld bagved Bagerovnen,
og da det kom der om bagveel Ovnen, var
Gleden slaaet ud i Luc oppe i Troverket
i Hojle med Ovnen overke Paul. Viduet
er overbevist om at Glden er kommen fra
Rensningstankene der uventet ud
paa Ovnen's Bagside, Han ikke souke
sig at den er opslaaet anderledes. Bestyreren
paalagde Viduet at faa noget Vand og prøve
paa at slukke, og Viduet begyndte at pumpe en
Spand af Vandpumper i Bageriet, men det hjalp
ikke noget, da Viduet ikke kunde slaa Vandet
saa højt op at det naaede Glden, som da var
bleven saa stor, at Viduet saa at der ikke var noget
for ham at gjøre. Viduet gik da op paa sit Vorelse
men da var der allerede Røj og Gld, saa at Viduet
maatte vende tilbage, uden at kunne bjørge
noget af sine Ejendele. Viduet gik saa ned igjen
og ud i Forhuset, hvor det blev paa at bjørge
Mobler og andre Gjenstande ud af Husek.
Opf. nedtaget. Aftraadte.

Motti i jettinum sem vitni eftir munalegu

fyrirkalli Kristján Hall Ásmundsson
bakaraforlingur, áður í Fjölskyldubakariinum
19 ára að aldri og var áminntur um samvogi-
tíðind skýrt frá að í föstudagskvöldið var
hafi það verið hálft milli kl. 9 og 10 í
herbergi sínu í norðurgafli Fjölskyldubakari-
isins, mið hlíðina í herbergi Hákausa,
það var ljós lifandi í herberginu, því að
bróðir vitnisins, sem svaf þar líka, var
ekki kominn heim. Hákausa bakara-
seinni vakti tíðind, þegar það var sofnað
fyrir nokkru og sagði að eldur vori kominn
ufri í bakariinum. Tíðind flýtti sjá á fötur,
fór í bútur og jakka og tók með sjá tvo
klódnadi, sem það átti hangandi þar í
herberginu. Tíðind fór svo yfir í íbúðarkúsu
og ólladi að leggja fötin þar af sjá, en
honnur var sagð að ekki vori til meins
að skilja þau eftir þar, svo hann flýði
þeim út á göluna. Svó ólladi hann eftur
ufri í herbergi sítt, en þá var kominn
þar svo mikill reykur og eldur, að hann
vart að hverfa frá. Tíðind veit ekkert um
upplök eldins, en þá að leggjum sljú
fyrst út um austurhlid bakariisins, þar
sem viðbyggjngin er eða þar Kringsus
nordausturhornid. Bróðir vitnisins var
ekki kominn heim, þegar eldinn vart vart

og vituð veit ekki nor hann kom heim. Uppf.
statfest. Sjá frá rjetti. —

Mótti í rjettinum eftir manlega fyrirfalli
sem vituð Óli Ferdinand Ásmundsson bakara
lodingur, áður í Fjelagobakaríinu, 17 ára og
var áminstur um samþögli. Vituð segisk
ekki hafa verið heima í bakaríinu eftir kl. 7
í föstudagskvöldid var og komið þangað aftur
eigi fyr en kl. var sem 11, þá hafði eldurinn
verið kviknaður og mótti hann þeim Hausen,
Hákausen og Kristjáni, er þeir komu í
úr bakaríinu. Sjálfur fór hann ekki þangað
inn, og veit ekki um upptök eldri.
Uppf. statfest. —

Rjetti sliðid.

Halldór Danielsson

J. Björnsson
Pall Árnason

Rjetti útskrift statfestis.

Halldór Danielsson
1945

